

τῆς συλλογῆς τοῦ Asbjornsen. Εἶναι τὸ γνωστότατον παραμῦθον τοῦ εὐγνώμονος νεκροῦ, οὗ παραλλαγαὶ φέρονται παρὰ πλείστοις λαοῖς (πρβλ. *K. Simrock, der gute Gerhard und die dankbaren Todten*. Bonn 1856. *Köhler* ἐν *Pfeiffers Germania* τ. III σ. 199-209 καὶ ἐν *Orient u. Occident* τ. II σ. 322-9 τ. III σ. 93-103. *Fr. H. Groome* ἐν *Folk-Lore* 1898 σ. 226-244, ὅστις ἀναφέρεται εἰς τοὺς πρὸ αὐτοῦ πραγματευθέντας περὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ προσθέτει πολλὰ ἄλλα παράλληλα). Ἑλληνικὰ συναξάρια, πλὴν τῶν ὑπὸ τοῦ Simrock μνημονευμένων, ἀναφέροντα τὴν πρὸς ἄταφον νεκρὸν ἐδεργείσαν, ἣν ἀντήμειψεν οὗτος, εἶναι τὰ τοῦ ἁγίου Μαρτίνου (Μηνιαῖον Νοεμβρ. 12) καὶ τοῦ ἁγ. Δονάτου (Μηνιαῖον Ἀπριλ. 30. Νικοδήμου ἁγιορείτου, Συναξαριστῆς τ. Β' σ. 300 ἐκδ. Ζακύνθου). Ὅμοιος μῦθος καὶ παρὰ Τζέτζη Χιλιὰδ. Α' σ. 624—633 καὶ *K. Δαπόντε* (Καθρέπτῃς γυναικῶν, Λιψ. 1766 τ. Α' σ. 370-3) καὶ ἑλληνικὸν παραμῦθον Ῥοκαφόρτε τῆς Καλαβρίας (La Calabria τ. VII σ. 57. 67-70), καὶ λεσβιακὸν (Ἀναγνώστου, Λεσβιακὰ σ. 161 κέ.). Τῶν ἐπεισοδίων τοῦ παραμυθίου πολλὰ εὐρίσκονται καὶ ἐν ἑλληνικοῖς. —Βουλγαρικὴ παράδοσις παρὰ L. Schischmanov, *Légendes religieuses* ἀρ. 77 σ. 202 κέ.

Ἀρ. 305 σ. 7-8. Δαβαζάγκα, οἱ δύο μάγοι, παραμῦθον Σακαλάβιο.

Ὁ αὐτὸς συλλογεύς, ὅστις εἰς προηγούμενα ἔτη τοῦ Νουμά ἐδημοσίευσεν συλλογὴν παραμυθίων τῆς Μαδαγασκάρης, ἀπέστειλεν ἐξ Ἀναλαάδας τῆς Μαδαγασκάρης παραμῦθον, ἢ ἀκριβέστερον παράδοσιν τῶν Σακαλάβα (τῶν μιγάδων κατοίκων τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς νήσου). Δὲν διευκρινεῖ δ' ὅμως ἂν τὴν παράδοσιν ταύτην συνέλεξεν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ ἢ τὴν παρέλαθεν ἐκ τινος συλλογῆς· οὔτε περὶ τῆς μεταφράσεως σημειώνει, ἂν εἶναι πιστὴ ἢ ἐλευθέρα· κατὰ λέξιν μεταφράσεις βεβαίως δὲν εἶναι.

Κατὰ τὴν σακαλαδικὴν ταύτην παράδοσιν δύο ἑακουσμένοι μάγοι, τῶν ὁποίων ὁ εἰς κατῴκει εἰς Μαδαγασκάρην, ὁ δ' ἕτερος εἰς τὴν ἀπέναντι ἡπειρον τῆς Ἀφρικῆς, ζηλοτυποῦντες ἀλλήλους ἀπεφάσισαν «νὰ χτυπηθοῦνε ὥς ποῦ ὁ ἕνας τοὺς ἀπὸ τοὺς δύο νὰ σκοτωθῇ. Κι' ὁ πόλεμός τους νὰ μὴ γίνῃ οὔτε μὲ ντουφέκια οὔτε μὲ σπαθιά, μὰ μὲ τὰ μάγια τους». Κανεῖς ὅμως ἀπὸ τοὺς δύο δὲν κατώρθωσε

νὰ ὑπερισχύσῃ, «γιατὶ τοῦ ἑνὸς τὰ μάγια βρῖσκανε τοῦ ἀλλοῦ πρὸ δυνατό. Ὡς τὸ τέλος ἀποφασίσανε νὰ πολεμήσουνε μὲ τοῖς πέτραις. Ξεκολλήσανε πέτραις μεγάλαις σὰ βουνὰ καὶ τοῖς πετάξανε μὲ μεγάλη δύναμη. Καὶ πετάξανε τόσαις πολλαῖς καὶ μὲ τόση λύσσα, ποῦ καὶ οἱ δύο τοὺς σκοτωθήκανε. Αὐταῖς οἱ πέτρες εἶναι τὰ νησιὰ ποῦ φαίνονται σήμερα μπροστὰ στὴ Μανταγασκάρη. Ἡ Νοσιμπή, ἡ Μαγιόρικα, ἡ Ἀντζουάν κ' οἱ ἄλλαις. Ἀπὸ αὐταῖς τοῖς πέτραις εἶναι καὶ τὰ βουναλάκια καὶ τὰ βράχια ποῦ βρῖσκονται 'ς τὴν ἀκρογιαλιά, 'ς τὸ μᾶκρος τῆς στεριᾶς. Λένε μάλιστα πῶς πολλαῖς βρῖσκονται καὶ 'ς τᾶλλο μέρος, πέρ' ἀπὸ τὴ θάλασσα, καὶ τὴν Ἀφρικὴν».

Ἀπὸ σκοτωθήκανε οἱ δύο μάγοι, τὸ αἷμά τους χύθηκε κ' ἔκαμε τὴ θάλασσα, τὰ δάκρυά τους κάμανε τὴ βροχὴ, τὰ κόκκαλά τους τὰ κορμιὰ τῶν δειντῶνε, τὸ πετσί τους τὴ φλοῦδα τους, καὶ τὰ μαλλιά τους τὰ φύλλα. Γιὰ τοῦτο καὶ σήμερα ἀκόμα γιὰ νὰ κάμουνε γιαντρίκα οἱ ἄνθρωποι, παίρνουνε νερό, φύλλα, φλοῦδας καὶ κορμιά ξύλα».

Τὰ κεφάλια τους ὅμως ὁ θεὸς Ζαναχάρης τὰ πήρε σπῆτι του, καὶ μοίρασε τὸ μυαλό τους σ' ὅλους τοὺς ἄνθρώπους, μὰ δὲν ἔκαμε καλὴ μοιρασιά, γιατί ἄλλους ἔκαμε ἄνθρώπους γνωστικούς κ' ἄλλους τρελλούς, ἄλλους ξυπνητοὺς κ' ἄλλους βλάκες, ἄλλους ποῦ ξέρουνε καὶ κάνουνε γιαντρίκα κ' ἄλλους ποῦ δὲν ξέρουνε».

Τὸν κοσμογονικὸν τοῦτον μῦθον τῶν Σακαλάβα ἀγνοῶ ἂν κατέγραφεν ἄλλος τις. Δὲν μνημονεύεται μὲν οὔτε ὑπὸ τοῦ Waitz (*Anthropologie* τ. II σ. 439 κέ.) ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν τῆς Μαδαγασκάρης, οὔτε ἐν τῇ πλουσιωτάτῃ συλλογῇ μύθων καὶ παραμυθίων τῶν διαφόρων κατοίκων τῆς νήσου, ἣν ἐδημοσίευσεν ὁ J. Sibree ἐν *Folk-Lore Journal* τ. I καὶ II, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξετάσῃ, ἂν περιελήφθῃ εἰς ἄλλο τι τῶν περὶ τῆς λαογραφίας καὶ ἐθνογραφίας τῆς Μαδαγασκάρης πολυαριθμῶν βιβλίων, διότι ταῦτα δὲν εὐρίσκονται ἐν Ἀθήναις.

Τὰ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ νήσων καὶ ὁρέων ἐκ βράχων ἐκσπενδονομένων ὑπὸ γιγάντων εἶναι κοινὰ καὶ παρ' ἄλλοις λαοῖς. Βλ. τὰς ἐμὰς Παραδόσεις τ. Β' σ. 739. 741. 743. 744. Τῶν δὲ περὶ δημιουργίας τῆς θαλάσσης, τῶν δένδρων κλπ. ἐκ τῶν μελῶν γιγάντος ἢ ἄλλου ὑπερφυσικοῦ ὄντος εὐρίσκονται ἀνάλογα καὶ ἐν ἄλλοις κοσμογονικοῖς μύ-

θοις. Πρβλ. τὰ περὶ τοῦ γιγάντος Ὑμρ τῆς σκανδιναυικῆς μυθολογίας Grimm, *Deutsche Mythologie* σ. 464· τὰ περὶ δημιουργίας τῶν τεσσάρων τάξεων τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Purusha (ἀνθρώπου) ἐν τῷ Ῥιγ Βέδα (X, 90. Βλ. τοὺς παρὰ Kaegi der *Rigveda* σ. 235 ἀναφερομένους συγγραφεῖς). Πλὴν τούτων ἀναφέρει ὁμοίους μύθους ἰθαγενῶν τῆς Ἀμερικῆς ὁ A. Lang, *Myth, Ritual and Religion I* σ. 243. 246.

Ἀρ. 363, σ. 3. Ἀκροπολίτισσα, Παραμῦθον φιλλαντέζικο.

Εἶναι ὁ ὁραῖος μῦθος περὶ τῆς λίμνης Ἐῦμ, ἣτις βδελυχθεῖσα τοὺς μαιόντας δι' αἱμάτων τὰ ὕδατά της κακοὺς ἀνθρώπους, κατέλιπε τὴν κοίτην της καὶ ἀνελθοῦσα εἰς τὸν ἀέρα μετὰ τῶν ἰχθύων της, κατῆλθεν εἰς χώραν ἀγαθῶν ἀνθρώπων καὶ κατέστησεν αὐτοὺς εὐτυχεῖς. Ἀλλ' ὁ μῦθος οὗτος, ὃν ἀγνοῶ πόθεν παρέλαθε ἢ ἐν τῷ Νουμά μεταφράσας, δὲν εἶναι φιλλανδικός, ὥς ἐσφαλμένως φέρεται, ἀλλ' ἐσθωνικός. Περιέλαθεν μὲν αὐτὸν ἐν τῇ φιλλανδικῇ μυθολογίᾳ αὐτοῦ ὁ Castrén (*Vorlesungen über die finnische Mythologie*. St. Petersburg 1853 σ. 71-2), καὶ ἐκ τούτου πιθανώτατα ὑπετέθη ὅτι εἶναι φιλλανδικός. Ἀλλ' ὁ Castrén ρητῶς λέγει ὅτι εἶναι ἐσθωνικός καὶ ὅτι παρέλαθεν αὐτὸν ἐκ τοῦ Grimm (*Deutsche Mythologie* 4η ἐκδ. 1875 σ. 498), ὅστις τὸν εὗρεν ἐν τῷ *Taschenbuch f. Liebe u. Freundschaft* 1809 (σ. 179) ὅπου τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

καθηγ. τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου

Ἑκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος» — Ἀθήνα

ΑΓΙΩΣ ΘΕΟΣ:

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

— Ὁραῖος τόμος εἰς 8ον ἀπὸ 130 σελίδες, μὲ τὰριστοὺς γήματα τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν.

— Εἰκόνες τοῦ ζωγράφου Π. ΡΟΥΜΠΟΥ.—Πρόλογος τοῦ ἐκδότη.

— Ἑρμηνεία λέξεων.—Βιβλιογραφία.

Κάθε ἀντίτυπο δρχ. 3. Ἐτυπώθησαν καὶ 100 ἀριθμημένα σὲ χαρτὶ Ὀλλανδίας, καθένα δρχ. 5.

Παραγγελίαι μὲ μὲ ταχυδρ. ἐπιταγὰς:

Ἑκδοτικὴ Ἑταιρεία ὁ «Φοῖβος»

1 Κλεισθένη, Ἀθήνα

ἢ στὰ γραφεῖα τοῦ «ΝΟΥΜΑ», Ζήνωνα 2.

κι ὅλες εἴμαστε ὁμορφούλες.

— Ἀπὸ τὸν ἀνθρὸ τοῦ σκοίνου
δὲ ζυμώνεται ψωμί,
κι ἀπ' τῆς βασιναῖς τὰ μοῦρα
δὲ στρογγυλεῖται κρασί,
καὶ δὲ φαίνεται ἀπὸ γνέμα
χορταριοῦ λιπὸ παννί—
εἶπεν ἡ μάνα σὺς ἀδερφοῦλες,
σὺς κρουνιὲς καθρεφτισμένες,
ποῦ ὅλες εἴμαστε ὁμορφούλες.
Ἡ πρώτη γιὰ νὰ κλώθῃ
κ' ἤθελε τὰ χρυσὰ δράχτια.
ἡ δευτέρη νὰ φαίῃ
κ' ἤθελε τίς χρυσὲς σαῖτες·
ἡ τρίτη γιὰ νὰ ράβῃ
κ' ἤθελε τὰ χρυσὰ βελόνια·
ἡ τέταρτη γιὰ νὰ κενώῃ
κ' ἤθελε τὰ χρυσὰ ποτήρια·
ἡ πέμτη νὰ κοιμᾷται
κ' ἤθελε τὰ χρυσὰ στρωσιδία·
ἡ ἕκτη νὰ ὀνειρεῖται
κ' ἤθελεν ὄνειρα χρυσὰ·
κ' ἡ στερνὴ νὰ τραγουδᾷ,
γιὰ νὰ τραγουδᾷ μονάχα,

καὶ δὲν ἤθελε τίποτα.

(Γελᾷ μ' ἕνα μικρὸ γέλιο καθάριο, ποῦ θαρρεῖς ντυνιτίζει ἐπάνω στάσραφτερά της δόντια.)

— Σ' ἀρίσει αὐτὴ ἡ ἱστορία;

ΣΥΛΒΙΑ (σκληρωμένη ἀπὸ τὴ χάρη ἐκείνης τῆς ἀθώας.) Τίλειωσε κι ὅλα; Γιατί δὲ λές καὶ παρακάτω;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ. Ἄν κάτσης ἐκεῖ, ἐγὼ θὰ σὲ κοιμίσω ὥπως τὴν κοίμιζα τὴν κοούλα σου πανουστὴν ἀμμουδιά. Δὲ νυστάζεις αὐτὴ τὴν ὥρα; Εἶναι καλὸς ὁ ὕπνος τοῦ Σεττέβρη.

Ὁ Σεττέβρης ἀπ' τὴ ραχοῦλα
πάει στὸν κάμπο τὴ δροσοῦλα
καὶ τὴν Κάρα στὸ μνημοῖρι.
Ἀμήν.

ΣΥΛΒΙΑ. Ὁχι, λέγε παρακάτω τὴν ἱστορία σου, Σειρηνούλα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ.

Ἡ ἐλιά μαυροφουντώνει
κ' ἡ λύπη παλιώνει·
λάδι καὶ λύπη στὸ πατητήρι.
Ἀμήν.

ΣΥΛΒΙΑ. Λέγε παρακάτω τὴν ἱστορία σου, Σειρηνούλα.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ. Ποῦ σταθήκαμε; ΣΥΛΒΙΑ. «Καὶ δὲν ἤθελε τίποτα!»

(Διακοπὴ.)

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ. Ἄ, νά:

— Ἀπὸ τὸν ἀνθρὸ τοῦ σκοίνου
δὲ ζυμώνεται ψωμί,
κι ἀπ' τῆς βασιναῖς τὰ μοῦρα
δὲ στρογγυλεῖται κρασί,
καὶ δὲ φαίνεται ἀπὸ γνέμα
χορταριοῦ λιπὸ παννί—
εἶπεν ἡ μάνα σὺς ἀδερφοῦλες,
σὺς κρουνιὲς καθρεφτισμένες,
ποῦ ὅλες εἴμαστε ὁμορφούλες.
Κ' ἡ πρώτη μας ἔκ ὥσε
στρήφοντας μὲ τὰδράχτι τὴν καρδιά της,
κ' ἡ δευτέρη ἔφανε
μαῦρο παννὶ τῆς λύπης,
κ' ἡ τρίτη μας ἔγραψε
ἕνα πονκάμισο φαρυκακωμένο,
κ' ἡ τέταρτη συγκύρισε
τραπέζι μαγεμένο,
κ' ἡ πέμτη ἀποκοιμήθηκε
στὰ στρωσιδία τοῦ χάρον.

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Δρ. 8. — Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες Δρ.

Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. Χρ. 10.

Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δεχόμεστε καὶ τρίμηνας (2 Δρ. τὴν τριμήνια) συνδρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς ἂν δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συνδρομὴ του.

10 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 10

Τὰ περασμένα φύλλα τοῦ Νουμά πουλιοῦνται σὲ γραφεῖο μας σὲ διπλὴ τιμὴ.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κίосκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τρόπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς ὑπογείου Σιδηροδρόμου Ὁμόνοια), στὸ κίосκι Γιαννοπούλου (Χαυτεῖα), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτερεῖα τῶν Ἐφημερίδων, στὸν Πύργο σὲ βιβλιοπωλεῖο τοῦ κ. Κ. Βαρουξῆ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Δεμένα χέρια—Ἡ ἀλλαγὴ—Ἐνα δημοψήφισμα—Ἡ ἡθικὴ τοῦ τύπου.

ΔΕ μᾶς τὰδεσε τὰ χέρια ἡ Εὐρώπη σὲ Κρητικὸ ζήτημα, κι ἄς μὴ στενοχωριοῦνται οἱ πατριῶτες. Τὰ χέρια τὰ δέσαμε μοναχοὶ μας καὶ τὸ μούδιόμα πού μᾶς εἶχε πιᾶσει ὅλους, ὅχι μούδιασμα φόβου, μὰ συναισθητικὴς τῆς ἀδυναμίας μας, δὲν εἶναι καμιά ἀνάγκη νὰ τρέχουμε σὲς Εὐρωπαϊκὰς Αἰλὰς νὰν τὸ ζητάμε. Βρίσκεται πολὺ κοντὰ μας, βρίσκεται μέσα μας, βρίσκεται στὴ δουλιὰ πού κάμαμε ἀπὸ τὰ 97 ἴσαμε σήμερα—μὴ τεράστια δουλιὰ πού ἰσοδυναμεῖ μ' ἓνα τεράστιο μυθηνικό. Σήμερα τὸ νιώσαμε πῶς γιὰ καλὰ πῶς, καθὼς πάμε, ἀδύνατο νὰ διαφεντέψουμε ἀπέναντι ὁποιοῦναι ἐξωτερικοῦ ὄχτροῦ τὸ δικίον μας. Τὸ νιώσαμε. Νιώσαμε τὴν ἀνυπομονή μας. Κι αὐτὸ ἀντὶ νὰ μᾶς ἀπελπίξει, πρέπει ἴδια ἴδια νὰ μᾶς γιομίζει ἐλπίδες. Μὴ καὶ νιώσει κανεὶς τὴν ἀνυπομονή του φροντίζει νὰ ποικιλήσει δύναμιν ἢ τινάζει τὰ μυαλά του σὲν ἀέρα—ἀν ἔχει φιλότιμο. Καὶ μεῖς σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο φτάσαμε. Ἡ νάλλάξουμε μυαλά καὶ νὰ γεννοῦμε ἀνθρώποι ἢ νὰ στείλουμε κατὰ διαόλου τοῦτο τὸ σαβαβαλοκράτος πού λέγεται Ρωμῆτικο. Εἶναι ἀναντρο κ' εἶναι ἄτιμο νὰ διατηροῦμε

ἓνα Κράτος μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ δέχεται σθερ-
κίες ἀπὸ τοὺς Σεφεκέτνδες.

*

ΜΑ τί εἶδος ἀλλαγὴ νὰ χρειάζεται; Νά, ὁ κάμπος. Ἀλλαγὴ ὅλοι φωνάζουμε, μὰ καὶ δῶ, σὰν καὶ πάντα, ξε-
φουρνίσαμε μὴ λήξῃ καὶ ἀναπαύομαστε πᾶντο σὲ μεγάλο
μας αὐτὸ κατόρθωμα. Ὁ «Νουμάς» τὸ κοπαναίει ἐφτά
χρόνια τώρα καὶ τὸ ξαναφονάζει καὶ σήμερα. Ὅσο τὰ
σκολοῖα μας μὲ τὸ ἀπαίσιο παιδευτικὸ τοῦς σύστημα θὰ
ἐξακολουθᾶν νὰ ρήχνουν τὴν κοινωνία μέσα μούδιασμα
μυαλά καὶ ἀδύναμες ψυχές, καμιάν ἀλλαγὴ μὴν καρτεροῦτε.
Τὰ ἴδια καὶ χειρότερα κάθε φορὰ θὰ παθαίνουμε. Πρέπει
νάλλάξῃ τὸ μυαλό μας, νάλλάξῃ κ' ἡ ψυχὴ μας—καὶ τὴν
ἀλλαγὴ αὐτὴ θὰν τὴ φέρει μοναχὰ μὴ ἐπαναστάσῃ, ἄς
εἶναι καὶ εἰρηνικὴ, καθὼς τὴ βαγγελλίει ἡ «Ἀκρόπολις»,
μὰ πάντα νάναι ἐπαναστάσῃ πού πρῶτα πρῶτα νὰ ξεθεμε-
λιώσῃ τὰ σημερὰν σκολοῖα.

Οἱ Γερμανοὶ παυνεὺτῆχανε πῶς τὰ Γερμ. σκολοῖα τοὺς
ἐτοιμάσανε τοὺς νικητὰς τοῦ 1870. Κι ὁ δικός μας δ' κ.
Στάης φαφαλάρισε τὶς προάλλες σὲ Βόλο πῶς καὶ τὰ
δικὰ μας τὰ σκολοῖα, μάτια μου, θὰ τοιμάσουνε σὲ δέκα
χρόνια δὲν ξέρομε πόσες χιλιάδες Τουρκοφάγους καὶ Βουρ-
γαροφάγους!! Καὶ τᾶχαψε τάνότητα αὐτὰ λόγια τὸ Ρω-
μῆτικο, πού ἐπιτέλους εἶτανε καιρὸς πῶς νὰ νύοιξῃ τὰ στραβά
του καὶ νὰ δεῖ τί τοῦ τοιμάσανε ἴσαμε τώρα τὰ περίφημα
αὐτὰ σκολοῖα τοῦ κύρ Στάη.

Κι ὁνειρεύομαστε ΑΛΛΑΓΗ, πού νὰ μὴ βασκαθοῦμε!

*

ὍΣΟ κι ἂν εἶναι κάπως πενταρολογικὸ σὲ βάθος τὸ
δημοψήφισμα τοῦ «Χρόνου» γιὰ τὸν κ. Βενιζέλο, πάντα
βγαίνει καὶ κάτι καλὸ ἀπ' αὐτό. Ὁ «Χρόνος» ζήτησε ἀπὸ
τοὺς ἀναγνώστες του νὰ τοῦ ποῦνε ποῖα ἰδέα ἔχουνε γιὰ τὸν
κ. Βενιζέλο καὶ ὅ θὰ θέλανε μὴ μὲρα νὰ κυβερνηθῇ ἡ χώρα
μας ἀπ' αὐτόν. Ὅλοι μὲ ναι ἀπαντήσανε σὲ ρώτημά του.
Κι αὐτὸ φανερώνει ὅχι μοναχὰ πῶς ἡ ξεχωριστὴ πολιτικὴ
ἀξία τοῦ κ. Βενιζέλου ἀρχίζει σιγὰ σιγὰ νὰ ἐπιβάλλεται σ'
ἀλάκαιρη τὴ Ρωμισσίνη, μὰ καὶ πῶς ὅλοι μας ἔχουμε
ἀπελπιστεῖ ἀπὸ τοὺς ρουτινιέρηδες πολιτικούς μας καὶ ζη-
τάμε μὲ τὸ κερί καινούριους.

Ἡ δική μας ἡ πεποίθησις εἶναι πῶς μὴ μὲρα ἡ
Κρήτη, μαζὶ μὲ τὰλλα τὰ καλὰ πού θὰ μᾶς φέρει, θὰ μᾶς
δώσει καὶ τὸν πολιτικὸ ἀρχηγὸ πού καιροῦς καὶ χρόνια
τώρα σὰ Μεσσία τὸν καρτεροῦμε.

*

ΕΧΟΥΜΕ τύπο ἡθικὸ, κι αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰν τάρνη-
θεῖ κανεὶς. Καὶ νά, καὶ ἡ ἀπόδειξις. Ἀνακαλύφθηκε κάπιο
βρωμερὸ σκάνταλο καὶ μὴ δυὸ φημερίδες—γιὰ τὴν ἡθικὴ
πάντα κι ὅχι γιὰ τὴν πεντάρα—πρὶν ἀκόμα γίνῃ ἀνάκρισις
καὶ πρὶν ἀποδειχτεῖ ἡ ἀλήθεια, γράψανε φορδιὰ καὶ μὲ δνό-
ματα τὸ σκάνταλο. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι πῶς τὴν ἴδια
μέρα πού δημοσιεύτηκαν αὐτά, τινάζε ἓνας συνταγματάρ-
χος τὰ μυαλά του σὲν ἀέρα.

Θὰ μᾶς πῆτε: Ὁ τύπος τέτιος πρέπει νάναι· νὰν τὰ
γράφει ὅλα· νὰ μὴ λογαριάζει πρόσωπα· νὰ μὴ λυπάται τί-
ποτα. Αὐστηρὸς καὶ ἀσυγκίνητος καὶ λευτερόστομος σὲ ὅλα
καὶ γιὰ ὅλα.

Ναί. Τέτιος πρέπει νάναι ὁ τύπος. Μὰ ὅταν ξέρομε
πῶς ὁ τύπος αὐτὸς ὁ καμαρωμένος σκεπάζει τόσα καὶ τόσα,
γιὰ διάφορους λόγους πού ὅλοι τοὺς ξέρομε, δὲν ἀξίζει νὰ
συγκινιοῦμαστε γιὰ τὸ προχτερινὸ θῦμα τῆς πενταρολόγας
ἡθικῆς του;

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

Τὸ διαλαλοῦν τὰ σήμαντρα καὶ οἱ μάβρες οἱ κομπάνες
Ἀχόουρτα, βαριά, βαριά, σὰν τὶς μοιρολογίστρες:

— «Κλάψετε τὴν Ἀγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι
Ποὺ εἶχε τὶς πόρτες τὶς χρυσές, καὶ τὰ ἀργυρὰ κατώ-
φλια,

Σαράντα ψάλτες ψέλνανε, χίλιοι καλοναρχοῦσαν
Καὶ τρεῖς χιλιάδες φύλαγαν τὴν Ἀγία Τρόπεζά της,
Ζεορὰ στεκούνηταν ὁ βασιλιάς, δεξὰ ὁ Πατριάρχης
Στὴ μέση καὶ ἡ βασίλισσα μὲ τὶς βασιλοπούλες.
Καὶ τώρα στέκει, καρτερὰ σὰν καταφρονεμένη.

— Πάρτε, καμπάνες, τὴ βοή, σήμαντρα, σταματᾶτε
Θέλω σὲν κόσμον νὰ τὸ πᾶν, τὸν κόσμον νὰ ρωτήσω
Μὴ βρίσκεται πῶς ἄμοιρη, πὸ μένα γεννημένη.

— Μηδὲ σὲν κόσμον βρίσκεται, μηδὲ μέσα σὲν Ἀθῆ.

— Κλάψετε τὴν Ἀγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι,
Ποὺ εἶχε τὶς πόρτες τὶς χρυσές καὶ τὰ ἀργυρὰ κα-
τώφλια.

— Πάρτε, καμπάνες, τὴ βοή, σήμαντρα, σταματᾶτε,
Θέλω νὰ κλάρω νὰ ἀκουστεῖ σὲ ὅλη τὴν Οἰκουμένη
Καὶ τὰ δάκρυα μου νὰ γενοῦν πυρὸν ἀφρο ποτάμι
Νὰ πέσω μέσα νὰ καῶ, νὰ ἀλληλοξεχαστοῦμε.

Πόλη, 1907.

Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗΣ

Ἡ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν Υ. προ-
στασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως,
Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκα-
δημία δηλοῖ, ὅτι τὰ μαθήματα τῶν
σχολῶν αὐτῆς (Γεωργικῆς, Βιομη-
χανικῆς, Ἐμπορικῆς, Μηχανουργι-
κῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς), ἀρχοῦνται τῇ
15ῃ Σεπτεμβρίου, αἱ δὲ ἐγγραφαὶ
ἀπὸ τῆς 20ῆς Αὐγούστου. Πρό-
γραμμα ἀποστέλλεται δωρεὰν εἰς
τοὺς αἰτοῦντας.

κ' ἡ ἔχτη εἶδε τὸ χρυσόνειρο

στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ χάρου.

Ἐκλαψε ἡ μάνα θλιβερὴ

τὴ μαύρη τῆς μοῖρα.

Μὰ ἡ στεγνὴ πού τραγουδοῦσε,

μόνο γιὰ νὰ τραγουδᾷ,

γιὰ νὰ τραγοῖ δᾶ μονάχα,

εἶχε τὴ μοῖρα τὴ χρυσή.

(Χαμηλῶνει τὴ φωνή, τὴν κάνει μυστικὴ καὶ ἀπό-
μακρη.)

Οἱ σειρήνες τοῦ γιαλοῦ

τὴ θελήσαν γι' ἄδες φή.

(Διακοπή.)

ΣΥΛΒΙΑ. Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια πῶς μιλάς μὲ
τὶς σειρήνες;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ (βάζοντας τὸ δάχτυλο σὲ
στόμα της.) Μὴ μὲ ρωτᾷς!

ΣΥΛΒΙΑ. Εἶν' ἀλήθεια πῶς κανεὶς δὲν ξέρει
πού κοιμᾶσαι τὴ νύχτα;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ (μὲ τὴν ἴδια τὴ χειρονομία.)
Μὴ μὲ ρωτᾷς!

ΣΥΛΒΙΑ. Θέλεις νὰ σοῦ δίνω ἄσυλο, εἰδὼ σὲ
σπίτι;

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ (κυντάζοντάς τὴν καλὰ σὲ
πρόσωπο, σὰ νὰ μὴν εἶχε ἀκούσει τὴν ἐρώτησιν.)
Ἐχες θλιμμένα τὰ μάτια. Δὲν ἤξερα τί εἶτανε ὁ
πόνος μου, ἄμα μὲ κυττοῦσες. Τώρα τὸ βλέπω:
ἔχεις σὰ μάτια μὴ μὲγάλη λύπη. Κάποιος σοῦ
πέθανε.

ΣΥΛΒΙΑ. Ἐπὶ μονάχα θὰ μὲ παρηγορήσης.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ. Ποιὸς σοῦ πέθανε;

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ μὲ ρωτᾷς!

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ. Τώρα σὲ βλέπω: δὲν εἶσαι
πῶς σὰν πρῶτα. Πῆγε ὁ νοῦς μου σ' ἓνα χελιδόνι
τάλλουνοῦ Σεττέβρη, πού δὲν εἶχε πῶς τὰ μεγάλα
του φτερὰ καὶ κόντευε νὰ πνιγῇ στὴ θάλασσα. Τί
σοῦ κάμανε; Κᾶτι κακὸ σοῦχουνε καμωμένα.

ΣΥΛΒΙΑ. Μὴ μὲ ρωτᾷς! (Ἀθελά κρύβει σὲς
δίπλες τοῦ φορέματος τὰ κουλλόχερά της μ' ἓνα θλι-
βερὸ κίνημα πού δὲν ξεφεύγει τὴν προσοχὴ τοῦ πλά-
σματος τοῦ γοητευτικοῦ. Καὶ αὐτό, ξαφνικά, σὰν
ἐξεπλήθης, ἀφῆνει τὴν ἀκρα τῆς ποδιᾶς, ὥστε ὁ μι-
κρός τὸν θαλασσινὸς θησαυρὸς πέφτει καὶ οκορπί-
ζεται σὲν ἔδαφος.)

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ (σκύβοντας καὶ διαλέγοντας.)
Θέλεις ἓνα ἄστρο; ἓνα ὠρεῖο; πῶς μεγάλο κι ἄπνεα
χέρι; Κύττα! (Δείχνει στὴ μισερὴ ἓνα μεγάλον ἄστε

ρία μὲ πέντε ἀχτῆνες.)

— Πᾶρε το! Σοῦ τὸ χαρίζω!

(Ἡ μισερὴ κουνᾷ τὴν κεφαλὴ μὲ ἀρνητικὸ τρό-
πο, σφίγγοντας τὰ χεῖλη, ὥς γιὰ νὰ σπρώξῃ κάτω
τὸν κόμπο πού τῆς κλείνει τὸ λαιμό.)

— Δὲν μπορεῖς; Ἐχες τὰ χέρια σου ἔρρωστα;
δεμένα;

(Ἡ μισερὴ κάνει ναι μὲ τὴν κεφαλὴ. Τὰ λόγια
τῆς ἄλλης γίνονται τρεμουλιαστὰ ἀπὸ τὴ συμπόνεσιν.)

— Ἐπετες στὴ φωτιά; σοῦ καήκανε; Σοῦ πο-
νᾶνε ἀκόμα; ἢ κοντεύουνε νὰ γιαιτρευτοῦνε;

ΣΥΛΒΙΑ (μὲ μὴ φωνὴ πού μόλις ἀκούεται.)
Δὲν τᾶχω πῶς.

Η ΣΕΙΡΗΝΟΥΔΑ (καθὼς σηκώνεται τρομαγ-
μένη.) Δὲν τᾶχεις πῶς! Σοῦ τὰ κόψανε; Εἶσαι
κουλλή;

(Ἡ μισερὴ κάνει ναι μὲ τὴν κεφαλὴ, φοβερὰ
χλωμή. Ἡ ἄλλη ἀνατριχιάζει ἀπὸ τὴ λύπη.)

— Ὅχι, ὄχι, ὄχι! Δὲν εἶν' ἀλήθεια.

(Κρατεῖ τὰ μάτια της στυλωμένα πρὸς τὶς δίπλες
τοῦ φορέματος ὅπου ἡ μισερὴ κρύβει τὰ κουλλόχερά
της.)

— Πές μου πῶς δὲν εἶν' ἀλήθεια.

ΣΥΛΒΙΑ. Δὲν τᾶχω πῶς.